

tällöin tehdä Uudenmaan lääninhallitukselle esityksen teurastamon ja lihantarkastamon maksujen vahvistamisesta hinta- ja palkkaneuvoston esityksen mukaisesti. Lääninhallitus vahvisti¹⁾ syyskuun 29 p:nä valtuuston päätöksen.

Teurastamon virat. Eräiden teurastamon virkojen vakinaistamista koskevan esityksen johdosta kaupunginvaltuusto päätti²⁾:

että teurastamoon perustetaan toukokuun 1 p:stä 1947 lukien 34 palkkaluokkaan ja IV kielitaitoluokkaan kuuluva kalasataman esimiehen virka, 36 palkkaluokkaan kuuluva metallikorjausmiehen virka, 36 palkkaluokkaan kuuluva vuodantarkastajan virka ja 40 palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulaisen virka;

että samasta ajankohdasta lukien lakkautetaan yksi 37 palkkaluokkaan kuuluva lämmittäjän virka ja perustetaan 35 palkkaluokkaan kuuluva lämmittäjä-mekaanikon virka;

että teurastamolautakunta oikeutetaan täyttämään edellä mainitut virat niitä haettaviksi julistamatta; sekä

että edellä mainittua tarkoitusta varten myönnetään 296 000 mk kaupunginvaltuuston käyttövaroista uusien virkojen palkkoihin sekä palkankorotuksiin.

Kaupunginvaltuusto päätti³⁾, että teurastamon toimistoon perustetaan 35 palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulaisen virka ja 37 palkkaluokkaan kuuluva vahtimestarin virka tammikuun 1 p:stä 1948 lukien sekä että teurastamolautakunta oikeutetaan täyttämään virat niitä haettaviksi julistamatta.

Teurastamon tarkastusapulaisen, leimaajan, näytteneottajan ja tainnuttajien virkojen nimitykset päätettiin⁴⁾ muuttaa halliapulaiseksi ja portinvartijan viran nimitys vartijaksi.

Lihansäännöstelyn päätyttyä teuraskarjan tuonti teurastamoon oli kasvanut miltei normaaliajan tasoa vastaavaksi, mutta teurastuksia ei saatu sujumaan niin nopeasti kuin oli välttämätöntä, koska teurastamon palveluksessa oli vain puolet siitä teurastajien lukumäärästä, mitä siellä normaaliaikana oli, eikä teurastamo yrityksistään huolimatta ollut saanut uusia teurastajia. Teurastajien työtehon kohottamiseksi oli tällöin ryhdytty suunnittelemaan urakkatyökorvauksen suorittamista heille. Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾, että teurastajille maksetaan vahvistettu kappalepalkka, mutta että, ellei täten järjestetty palkkaus nouse palkkasäännön mukaisen kuukausipalkan tasolle, heille maksetaan tämän kuukausipalkan mukainen palkka.

Teurastamon määrärahat. Teurastamolautakunta oikeutettiin⁶⁾ ylittämään seuraavia teurastamon v:n 1946 määrärahoja alla mainituin määrin: Puhtaanapito 18 383 mk, Tarverahat 20 132 mk, Käyttövoima 327 307 mk ja Rehut ja kuivikkeet 32 250 mk.

Seuraavia teurastamon kertomusvuoden määrärahoja päätettiin⁷⁾ sallia ylittää alla mainituin määrin: Vedenkulutus 350 000 mk, Puhtaanapito 2 000 000 mk, Painatus ja sidonta 280 000 mk, Tarverahat 60 000 mk ja Aputeurastajien palkat 1 400 000 mk.

Elintarvikekeskus

Määrärahat. Seuraavia elintarvikekeskuksen v:n 1946 määrärahoja päätettiin⁸⁾ sallia ylittää alla mainitun verran: Tilapäistä työvoimaa 1 906 819 mk, Lämpö 1 269 666 mk, Kaluston hankinta 815 103 mk, Kaluston kunnossapito 513 379 mk, Tavaranoistot 17 052 950 mk, Käyttövarat 1 221 799 mk ja Korjaukset 91 864 mk.

14. Teknillisiä laitoksia koskevat asiat

Vesijohtolaitos

Eräitä vesijohtolaitoksen suorittamia tarkastustehtäviä koskevan taksan uudistaminen. Kaupunginvaltuusto päätti⁹⁾ hyväksyä teknillisten laitosten lautakunnan ehdotuksen Helsingin kaupungissa rakennettavia yksityisiä viemärijohtoja koskevien piirustusten

¹⁾ Kvsto 5 p. marrask. 591 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 188. — ²⁾ Kvsto 23 p. huhtik. 251 §. — ³⁾ S:n 24 p. syysk. 508 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. toukok. 311 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. marrask. 651 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. helmik. 112 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. syysk. 487 §, 26 p. marrask. 674 § ja 17 p. jouluk. 713 §. — ⁸⁾ S:n 19 p. maalisk. 198 §. — ⁹⁾ S:n 19 p. maalisk. 186 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 167.

ja näiden mukaan rakennettavien viemärijohtojen tarkastamisesta vesijohtolaitokselle suoritettavien toimitusmaksujen korottamisesta 10-kertaisiksi v. 1921 vahvistetuista määräistä sekä alistaa päätöksensä Uudenmaan lääninhallituksen vahvistettavaksi. Sittenkin merkittiin ¹⁾ tiedoksi lääninhallituksen ilmoitus, että koska edellä mainitut maksut eivät tarvinneet lääninhallituksen vahvistusta, ei anomus lääninhallituksen puolelta antanut aihetta toimenpiteisiin.

Vesijohtolaitoksen maksujen korottaminen. Vesijohtolaitoksen tulojen lisäämistä silmällä pitäen teknillisten laitosten lautakunta oli laatinut vesijohtolaitoksen maksujen korottamista koskevan ehdotuksen, jonka mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että huhtikuun 29 p:nä 1936 vahvistetun vesijohtolaitoksen taksan mukaan lasketut maksut korotetaan veden hinnan osalta kertomusvuoden kesäkuun mittarien lukemisesta ja muiden maksujen osalta heinäkuun 1 p:stä 1947 lukien n. 127,3 %:lla. Sittenkin merkittiin ³⁾ tiedoksi kansanhuoltoministeriön ilmoitus, ettei se ollut hyväksynyt veden hintojen korottamista valtuuston päätöksen mukaisesti vaan että se heinäkuun 15 p:nä oli vahvistanut mainitun korotuksen n. 95 %:ksi sekä määrännyt täten korotetut maksut olemaan voimassa joulukuun 31 p:ään 1947 saakka. Muiden maksujen korottamiseen ei ministeriö ollut katsonut aiheelliseksi suostua.

Koska vesijohtolaitoksen v:n 1948 talousarvioehdotuksen menopuolen loppusumma oli n. 32,3 % kertomusvuoden vastaavaa lukua suurempi, teknillisten laitosten lautakunta oli huomauttanut, että oli tarpeellista ryhtyä toimenpiteisiin vesijohtolaitoksen taksan korottamiseksi. Lautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että valtuuston huhtikuun 29 p:nä 1936 vahvistaman vesijohtolaitoksen taksan mukaan lasketut maksut korotetaan 150 %:lla veden hinnan osalta kulutuksesta, joka alkaa kertomusvuoden joulukuun mittarien lukemisen jälkeen ja muiden maksujen osalta tammikuun 1 p:stä 1948 lukien. Päätös alistettiin kansanhuoltoministeriön hintaosaston hyväksyttäväksi.

Vesijohtolaitoksen viranhaltijat. Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ perustaa kertomusvuoden toukokuun 1 p:stä lukien vesijohtolaitokseen uuden 37 palkkaluokkaan kuuluvan mittarinlukijan viran sekä myöntää mainitun viran haltijan palkan maksamiseen kertomusvuonna 72 800 mk käyttövaroistaan uusien virkojen palkkoihin ja palkankorotuksiin.

Vesijohtolaitoksen määrärahat. Teknillisten laitosten lautakunta oikeutettiin ⁶⁾ ylittämään seuraavia vesijohtolaitoksen v:n 1946 määrärahoja alla mainituin määrin: hallintomäärärahaa Osuus hallituksen menoista 7 300 mk, kassa- ja tiliviraston määrärahoja Palkat 200 000 mk ja Huoneistomenot 2 300 mk, jakelumäärärahaa Korjaukset ja muut kustannukset 1 326 474 mk, sekä yhteisten sekalaismenojen määrärahoja Osuus kaupungin suorittamiin eläkkeisiin ja hautausapu 367 000 mk, Korot konttokuranttitilistä kaupunginkassassa 2 500 000 mk, ja Kalliinajanlisäykset 330 000 mk sekä tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokkaan sisältyvää määrärahaa Esikaupunkiliitoksen yhteydessä kaupungille siirtyvät vesijohtolaitokset 1 268 948 mk.

Seuraavia vesijohtolaitoksen kertomusvuoden määrärahoja päätettiin ⁷⁾ sallia ylittää alla mainitun verran: hallintomäärärahaa Palkat 230 000 mk, kassa- ja tiliviraston määrärahoja Palkat 1 200 000 mk ja Huoneistomenot 100 000 mk, käyttömäärärahaa Palkat 1 480 000 mk ja jakelumäärärahaa Palkat 1 090 000 mk.

Suodatinlaitteiden hankkiminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾, että v:n 1946 talousarvion pääluokan Tuloa tuottavat pääomamenot lukuun Vesijohtolaitos kuuluvan määrärahan Kaupungin osuus suodatinlaitteiden hankkimisesta johtuneisiin kurssitappioihin jäännös, 520 863 mk, muutetaan siirtomäärärahaksi ja että se saadaan käyttää vesijohtolaitoksen suodatinvarusteiden hankintasopimuksen ⁹⁾ vielä maksamatta olevien maksuerien suorittamiseen.

Vesijohtolaitoksen vanhojen pyöreiden altaiden järjestäminen puhdasvesisäiliöiksi. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁰⁾ hyväksyä vesijohtolaitoksen esittämän suunnitelman Vanhankaupungin vanhojen pyöreiden altaiden järjestämisestä puhdistetun veden va-

¹⁾ Kvsto 3 p. syysk. 411 §. — ²⁾ S:n 12 p. helmik. 87 §. — ³⁾ S:n 3 p. syysk. 409 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 107. — ⁴⁾ Kvsto 24 p. syysk. 519 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 107. — ⁵⁾ Kvsto 23 p. huhtik. 252 §. — ⁶⁾ Kvsto 22 p. tammik. 60 §, 12 p. helmik. 113 §, 26 p. helmik. 155 § ja 19 p. maalisk. 199 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. syysk. 488 §. — ⁸⁾ S:n 22 p. tammik. 44 §. — ⁹⁾ Ks. v:n 1945 kert. I osan s. 94. — ¹⁰⁾ Kvsto 5 p. marrask. 609 §.

rastoisaltauksi, muuttaa kertomusvuoden talousarvion pääluokan Tuloa tuottavat pääomamenot lukuun Vesijohtolaitos merkityn 300 000 mk:n suuruisen määrärahan Vanhankaupungin pyöreiden altaiden järjestäminen varastoksi siirtomäärärahaksi, oikeuttaa teknillisten laitosten lautakunnan käyttämään määrärahan puheena olevien altaiden järjestämistä varten puhdistetun veden varastoisaltauksi sekä oikeuttaa teknillisten laitosten lautakunnan ylittämään edellä mainittua määrärahaa enintään 800 000 mk.

Päävesijohdon rakentaminen Koskelantieltä Mannerheimintien pohjoispäähän. Vesijohtolaitos oikeutettiin ¹⁾ käyttämään kertomusvuoden talousarvion pääluokan Tuloa tuottavat pääomamenot lukuun Vesijohtolaitos sisältyvästä määrärahasta Vesijohtotunneli Koskelan- ja Keijontien risteyksestä Mannerheimintien pohjoispäähän n. 960 000 mk mainitun tunnelin v. 1946 suoritettujen töiden kustannusten peittämiseen.

Koska yllä mainitun vesijohtotunnelin töiden loppuunsaattamista varten tarvittiin rakennustoimiston arvion mukaan aikaisempien määrärahojen lisäksi vielä 10 000 000 mk, josta määrästä kaupunginhallitus oli jo myöntänyt ²⁾ 4 500 000 mk, kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ tarkoitusta varten merkitä v:n 1948 talousarvioon 5 500 000 mk:n suuruisen määrärahan ja oikeuttaa teknillisten laitosten lautakunnan käyttämään määrärahan jo kertomusvuonna.

Pitäjänmäen teollisuusalueen vesijohtotyöt. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ merkitä v:n 1948 talousarvioon 1 100 000 mk:n suuruisen määrärahan Pitäjänmäen teollisuusalueella rakenteilla olevien vesijohtojen valmiiksi saattamista varten sekä oikeuttaa teknillisten laitosten lautakunnan käyttämään määrärahan etukäteen jo kertomusvuonna.

K a a s u l a i t o s

Kaasulaitoksen laajentaminen. Koska olisi välttämätöntä saada kaasulaitos sellaiseen kuntoon, että voitaisiin luopua kuluttajia rasittavasta ja kaupungille kalliiksi tulevasta kaasunsäännöstelystä ja koska, siitakin huolimatta, että säännöstelyä jatkettaisiin, kaasulaitoksen nykyisillä laitteilla kehitetty kaasumäärä tulisi muutamien vuosien kuluttua olemaan riittämätön uunien heikosta kunnosta johtuen, teknillisten laitosten lautakunta oli tehnyt kaasulaitoksen laajentamista koskevan esityksen, joka tarkoitti kaasun tarpeen tyydyttämistä 10 vuodeksi eteenpäin ja joka käsitti uusien laitteiden hankkimisen kaasulaitokselle samoin kuin myös laitoksen alueellisen laajentamisen. Kaupunginhallituksen ehdotuksen ⁵⁾ mukaisesti valtuusto päätti ⁶⁾:

että teknillisten laitosten lautakunnan ehdotus kaasulaitoksen laajentamiseksi periaatteessa hyväksytään;

että v:n 1948 talousarvioon merkitään ensimmäisenä eränä 155 000 000 mk:n määräraha kaasulaitoksen laajentamiseksi teknillisten laitosten lautakunnan esittämällä tavalla;

että teknillisten laitosten lautakunta oikeutetaan tilaamaan mainittuun tarkoitukseen tarvittavat koneet jo kertomusvuonna;

että kaasulaitoksen tarpeita varten varataan Sörnäisten niemeltä karttaan lähemmin merkityt, yhteensä 11.17 ha käsittävät lisäalueet;

että kiinteistölautakunnalle annetaan tehtäväksi laatia ehdotus n. 3 ha:n suuruisen, kaasulaitoksen nykyisen alueen läheisyydessä olevan alueen luovuttamiseksi laitoksen säiliöitä varten; sekä

että teknillisten laitosten lautakunnalle annetaan tehtäväksi mahdollisimman pian perusteellisesti tutkia kysymystä kaasun ja sähkön vastaisesta käytöstä kotitaloudessa Helsingissä.

Määrärahat. Seuraavia kaasulaitoksen v:n 1946 määrärahoja päätettiin ⁷⁾ sallia ylittää alla mainitun verran: hallintomäärärahoja Osuus hallituksen menoista 7 207 mk, Palkat 7 100 mk ja Tarverahat 301 101 mk; kassa- ja tiliviraston määrärahoja Palkat 2 352 759 mk, Huoneistomenot 40 138 mk ja Kaasumittarirahakkeet ja provisiot rahakkeiden myynnistä 57 716 mk; käyttömäärärahoja Kaasunvalmistuksen sivutuotteet 6 819 032 mk ja Korjaukset ja muut kustannukset 9 589 979 mk; jakelumäärä-

¹⁾ Kvsto 12 p. helmik. 88 §; ks. v:n 1945 kert. I osan s. 94. — ²⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 233. —

³⁾ Kvsto 4 p. kesäk. 357 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. toukok. 312 §. — ⁵⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 8. —

⁶⁾ Kvsto 15 p. lokak. 562 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. helmik. 155 §.

rahoja Palkat 110 731 mk, Korjaukset ja muut kustannukset 1 645 109 mk ja Huoneistomenot 22 836 mk; yhteisten sekalaismenojen määrärahoja Osuus kaupungin suorittamiin eläkkeisiin 672 004 mk, Pääoma-arvon korko 69 855 mk, Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut 1 344 953 mk ja Kalliinajanlisäykset 150 452 mk; sekä katu- ja satamavalaistusmäärärahoja Sääntöpalkkaiset virat 11 820 mk ja Työpalkat ja muut kustannukset sekä kaasulyhtyjien poistaminen sähkövalaistukseen siirtymisen johdosta 207 713 mk.

V:n 1946 talousarvion pääluokan Tuloa tuottavat pääomamenot lukuun Kaasulaitos sisältyvä määräraha Nostolaite, sillat ja raiteet kuonan kuljettamista varten päätettiin ¹⁾ muuttaa siirtomäärärahaksi.

Kaasulaitoksen kertomusvuoden jakelumäärärahaa Korjaukset ja muut kustannukset päätettiin sallia ylittää 3 200 000 mk ²⁾ sekä tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokkaan sisältyvää kaasulaitoksen määrärahaa 18 kuilua käsittävät turpeenhiltolaitteet 2 673 970 mk ³⁾, minkä ohessa teknillisten laitosten lautakunta oikeutettiin käyttämään viimeksi mainittu rahamäärä v. 1946 suoritettujen kustannusten peittämiseen.

Kaasulaitoksen liittymämaksun poistaminen ja sen korvaaminen mittarivuokralla. Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä ⁴⁾ teknillisten laitosten hallituksen ehdotuksen sähkömittarien vuokriksi, oli samalla luovuttu siihen saakka noudatetusta menettelystä, jonka mukaan mittarivuokraa oli maksettava ainoastaan sellaisista mittareista, joiden välittämä kulutus oli ollut niin vähäistä, että se alitti määrätyn minimirajan. Tämän sijaan oli omaksuttu periaate, jonka mukaisesti kaikista sähkömittareista oli maksettava mittarivuokraa, jotta sähkölaitoksen mittareista suoritettava korko ja kuoletus tulisivat korvatuiksi. Teknillisten laitosten lautakunta oli ehdottanut, että yhdenmukaisuuden vuoksi olisi kaasulaitoksen mittarivuokriin nähden noudatettava samaa menettelyä. Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ tällöin, että kaasulaitoksella ei peritä liittymämaksuminimiä v:ta 1946 sekä että liittymämaksuminimi poistetaan kertomusvuoden tammi-kuun 1 p:stä lukien ja korvataan mittarivuokralla, joka on 10 mk kuukaudessa jokaiselta kaasunkuluttajan käytettäväksi vuokratulta kaasumittarilta. Sittemmin merkittiin ⁶⁾ tiedoksi kansanhuoltoministeriön huhtikuun 21 p:nä vahvistaneen edellä mainitun maksun 7: 50 mk:ksi kuukaudelta.

Kaasuannosten korottaminen. Teknillisten laitosten lautakunnan tehtyä esityksen kaasuannosten korottamisesta kotitaloudessa ja kaupunginhallituksen tehtyä eräitä muutoksia lautakunnan ehdotukseen kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ korottaa kaasuannokset kaupunginhallituksen esityksen mukaisiksi sekä oikeuttaa kaupunginhallituksen myöntämään mainitut korotukset tuleviksi voimaan sen mukaisesti kuin kaasulaitoksen tilanne kulloinkin salli.

Ammoniakinpesulaitteen ja kaasupumpun hankkiminen. Lisäyksinä v:n 1940 ja 1943 myönnettyihin ⁸⁾ määrärahoihin kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ merkitä v:n 1948 talousarvioon 83 556 mk:n suuruisen siirtomäärärahan ammoniakinpesulaitteen hankkimiseksi ja 306 863 mk:n suuruisen siirtomäärärahan kaasupumpun hankkimiseksi kaasulaitokselle.

S ä h k ö l a i t o s

Määrärahat. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁰⁾ oikeuttaa teknillisten laitosten lautakunnan ylittämään seuraavia sähkölaitoksen v:n 1946 määrärahoja alla mainituin määrin: hallintomäärärahoja Osuus hallituksen menoista 5 819 mk, Palkat 5 030 mk, Tarverahat 1 175 446 mk ja Huoneistomenot 517 953 mk; kassa- ja tiliviraston määrärahaa Palkat 585 835 mk; käyttömäärärahoja Palkat 623 359 mk, Energianhankinta ja käyttötarvikkeet 14 922 115 mk ja Korjaukset ja muut kustannukset 11 178 302 mk; jakelumäärärahoja Palkat 2 825 649 mk, Korjaukset ja muut kustannukset 6 840 339 mk ja Kuluttajapalvelu 50 942 mk; yhteisten sekalaismenojen määrärahoja Osuus kaupungin suorittamiin eläkkeisiin 593 833 mk, Laitteiden arvon kuoletukset 871 887 mk, Pääoma-arvon korko 627 218 mk, Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut 1 892 052 mk ja

¹⁾ Kvsto 12 p. helmik. 94 §. — ²⁾ S:n 15 p. lokak. 577 §. — ³⁾ S:n 26 p. helmik. 160 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1945 kert. I osan s. 96. — ⁵⁾ Kvsto 12 p. helmik. 85 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. toukok. 285 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 59. — ⁷⁾ Kvsto 12 p. helmik. 86 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 59. — ⁸⁾ Ks. v:n 1940 kert. s. 22 ja v:n 1943 kert. I osan s. 19. — ⁹⁾ Kvsto 26 p. helmik. 145 §; ks. tämän kert. I osan s. 34. — ¹⁰⁾ Kvsto 12 p. helmik. 113 § ja 26 p. helmik. 155 §.

Kalliinanjanlisäykset 1 692 530 mk; katu- ja satamavalaistusmäärärahaa Kulut ja kunnossapito 709 921 mk sekä teknillisten laitosten hallituksen käyttövaroja 4 934 376 mk.

Sähkövirran hinnan korottaminen. Ottaen huomioon vesivoimatilanteen huonoudesta johtuvien energianhankintakustannusten huomattavan lisääntymisen samoin kuin myös sähkölaitoksen muiden menojen kasvamisen, teknillisten laitosten lautakunta oli tehnyt esityksen sähkön myyntitariffin tarpeellisesta korottamisesta. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ hyväksyä teknillisten laitosten lautakunnan ehdottamat sähkölaitoksen uudet myyntitariffit otettaviksi käytäntöön toistaiseksi ja sovellettaviksi kertomusvuoden toukokuun 1 p:n jälkeen kulutetulle sähkölle.

Koska kuitenkin edellä mainitun korotuksen jälkeen, jonka mukaan sähkölaitoksen tulot ja menot v. 1947—48 menivät jokseenkin tasan, valtioneuvoston päätös työpalkkojen korottamisesta aiheutti sähkölaitokselle n. 20 milj. mk:n vuotuisen lisämenon ja vesivoimatilanteen yhä huononnettua höyryvoiman kehitys kulutusvuonna 1947—48 arviolta n. 105 milj. mk:n lisämenon, mitkä menot oli saatava peitetyiksi lisääntyvillä virranmyyntituloilla, sähkölaitos oli ehdottanut, että valtuuston yllä mainitun päätöksen mukaan hyväksytyt hinnat ei otettaisi käytäntöön vaan että ne korvattaisiin sähkölaitoksen laatiman ehdotuksen mukaisilla uusilla korotetuilla tariffeilla. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ hyväksyä ehdotuksen mukaiset sähkölaitoksen uudet myyntitariffit otettaviksi käytäntöön ja sovellettaviksi kertomusvuoden toukokuun 1 p:n jälkeen kulutetulle sähkölle. Päätös alistettiin kansanhuoltoministeriön hintaosaston hyväksyttäväksi.

Salmisaaren höyryvoimalaitoksen rakentaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, että v:n 1943 talousarvion tuloa tuottavien pääomamenojen luvun Sähkölaitos momentille Koneisto sekä v:n 1944 talousarvion vastaavan päaluokan ja luvun momenteille Rakennukset ja Koneisto merkittyjen siirtomäärärahojen jäännökset saatiin käyttää Salmisaaren höyryvoimalaitoksen rakennustöitä ja koneiston hankintaa varten jaoittelematta näitä määrärahoja eri momenteille.

Heikinlaakson sähköosuuskunnan johtoverkoston lunastaminen. Sähkölaitos oli jo kauan ollut neuvotteluissa Heikinlaakson sähköosuuskunnan kanssa sen johtoverkoston lunastamisesta kaupungille. Myös Malmin sähkölaitos oli tarjoutunut ostamaan mainitun johtoverkoston 50 000 mk korkeammasta hinnasta kuin miksi verkosto oli arvioitu. Heikinlaakson sähköosuuskunta oli kuitenkin halukas myymään verkostonsa kaupungin sähkölaitokselle, jos laitoksen tarjous jonkin verran ylittäisi Malmin sähkölaitoksen tarjouksen. Teknillisten laitosten lautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto tällöin päätti ⁴⁾ oikeuttaa lautakunnan ostamaan Heikinlaakson sähköosuuskunnalta johtoverkoston hinnasta, joka oli 650 000 mk, tukkuhintaindeksin ollessa 550, sekä merkitä tarkoitusta varten v:n 1948 talousarvioon enintään 1 030 000 mk:n suuruisen määrärahan ja oikeuttaa teknillisten laitosten lautakunnan käyttämään määrärahaa jo kertomusvuonna.

Heikinlaakson sähköosuuskunnan johtoverkoston lunastamista koskevista kaupungin ja osuuskunnan välisissä neuvotteluissa oli sittemmin ilmennyt, että osuuskunnan muuntoasema sijaitsi n. 456 m²:n suuruisella, osuuskunnan huhtikuun 5 p:nä 1937 ostamalla lohkomattomalla maa-alueella, joka sen vuoksi oli myöskin sisällytettävä kauppaan ja olikin kiinteistöstä marraskuun 29 p:nä 1947 tehty eri kauppakirja. Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ hyväksyä marraskuun 29 p:nä 1947 tehdyn kaupan, jolla kaupunki oli ostanut Heikinlaakson sähköosuuskunnalta 39 182 mk:n kauppahinnasta n. 456 m²:n suuruisen määräalan Helsingin kaupungin Tapanilan kylässä sijaitsevasta tilasta RN 474.

Sähkön säännöstelyä koskeva välikysymys. Vt Nybergh sekä 11 muuta kaupunginvaltuutettua oli jättänyt kaupunginhallitukselle kirjelmän, jossa he huomauttivat, että kansanhuoltoministeriön syyskuun 27 p:nä 1947 antama päätös sähkönkulutuksen säännöstelystä, joka sisälsi sähkövirran kaavamaisen annostelun mittariluvun pohjalla, ilman että todelliseen virrantarpeeseen kiinnitettiin huomiota, oli herättänyt yleistä huolestumista kaupungin asukkaiden keskuudessa, koska tämän päätöksen toteuttaminen epäoikeudenmukaisuudellaan aiheuttaisi yksityisille vakavia haittoja. Lisäksi olivat kirjelmän allekirjoittajat kiinnittäneet huomiota säännöstelypäätöksen siihen

¹⁾ Kvsto 21 p. toukok. 314 §. — ²⁾ S:n 18 p. kesäk. 399 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 174. —

³⁾ Kvsto 12 p. helmik. 92 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. syysk. 469 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. jouluk. 706 §.

määräykseen, jonka mukaan ylikulutuksesta aiheutuvat lisämaksut lankeaisivat valtiolle, eikä virtaa jakaville kunnille, sekä asettaneet mainitun määräyksen laillisuuden kyseenalaiseksi. Sen johdosta, että säännöstelytoimenpiteet loukkasivat sekä yksityisiä että myös kaupungin taloudellisia etuja, allekirjoittajat olivat kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 15 §:ään viitaten esittäneet seuraavan kysymyksen: Mihin toimenpiteisiin kaupunginhallitus on ryhtynyt ja mihin toimenpiteisiin se aikoo ryhtyä muutoksen aikaansaamiseksi sähkövirran kulutuksen säännöstelystä äskettäin julkaistuun päätökseen, niin että itsessään välttämätön virrankulutuksen supistaminen saadaan toteutetuksi, ilman että siten aiheutetaan vakavia haittoja? Kaupunginhallitus oli välikysymyksen johdosta ilmoittanut, että asiaan oli jo ennen välikysymyksen tekemistä kiinnitetty huomiota. Niinpä oli sähkölaitos kaasun- ja sähkönsäännöstelyvaliokunnan kehoituksesta laatinut selostuksen sähkön säännöstelyn aikaisemmista vaiheista ja ehdotuksen nykyisten säännöstelymääräysten tarkistamisesta. Kaupunginhallitus oli eräin poikkeuksin asettunut kannattamaan valiokunnan ehdotusta säännöstelymääräysten muuttamisesta. Mitä taasen tuli siihen, että ryhmän III lisämaksuista 4/5 käytettäisiin kansanhuoltoministeriön myöhemmin määräämiin tarkoituksiin, kaupunginhallitus viittasi kaupunginlakimiehen lausuntoon, josta ilmeni, että valtioneuvoston syyskuun 27 p:nä 1945 valtalain nojalla antamassa päätöksessä ei ollut mitään määräystä sähkön toimittamisesta saatujen tulojen luovuttamisesta valtiolle eikä kansanhuoltoministeriöllä tiettävästi muunkaan säännöksen nojalla ollut oikeutta määrätä näistä tuloista. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ tällöin:

tehdä valtioneuvostolle esityksen voimassa olevien sähkönsäännöstelymääräysten muuttamisesta siten,

a) että tavallisille siviilitalouksille (asunnoille) vahvistettaisiin 1 huoneen huoneistoille 0.8 kWh/vrk, 2 huoneen huoneistoille 1.0 kWh/vrk sekä jokaista lisähuonetta varten 0.8 kWh/vrk;

b) että kansanhuoltoministeriön sähkölaitoksen vastuunalaiselle johdolle myöntämää oikeutta siirtää kuluttajia ryhmästä III ryhmään II laajennettaisiin siten, että tämä koskee myös kokonaisia kuluttajaryhmiä, kuitenkin siten, ettei ilmeinen sähkön tuhlaus edellisenä vuonna oikeuttaisi liian runsaaseen annokseen; sekä

c) että edellä kohdissa a) ja b) mainittuja säännöstelymääräyksiä muutoksia noudatettaisiin kansanhuoltoministeriön äskettäin julkaisemissa säännöstelymääräyksissä mainittuna säännöstelykautena;

hankkia lisäselvityksen kansanhuoltoministeriön päätöksen laillisuudesta ja, mikäli siihen aihetta on, tehdä valtioneuvoston oikeuskanslerille kantelun niiden seikkojen johdosta, joihin kaupunginlakimies on kiinnittänyt lausunnossaan huomiota;

kehoittaa teknillisten laitosten lautakuntaa viipymättä valmistelemaan kysymystä nykyistä oikeudenmukaisemman sähkönsäännöstelyjärjestelmän käytäntöönottamisesta niin pian kuin laillisia edellytyksiä siihen havaitaan olevan; sekä

ettei vt Nyberghin ym. välikysymys anna aihetta muihin toimenpiteisiin kaupungin puolelta.

Kaupunginhallituksen kehoitettua ²⁾ asiamiesosastoaan sittemmin selvittämään yllä mainitussa valtuuston päätöksessä mainitut asiat ja tekemään kaupunginhallitukselle esityksensä selvityksen mahdollisesti aiheuttamista toimenpiteistä, kaupunginlakimies oli huomauttanut, että sitten kun kansanhuoltoministeriössä oli saatu tietää yllä selostetusta kaupunginlakimiehen lausunnosta, joka koski sähkön toimittamisesta saatujen tulojen luovuttamista valtiolle, asia oli otettu ministeriössä uudelleen käsiteltäväksi ja tällöin päätetty kääntyä hinnantasaustoimikunnan puoleen pyynnöllä, että toimikunta hinnantasausrahastoa koskevan lain nojalla vahvistaisi ministeriön valtiolle suoritettaviksi määräämät maksut kannettaviksi hinnantasausmaksuina. Toimikunta oli antanut vahvistuksen lokakuun 9 p:nä, mutta myöhemmin oli herännyt epäilyksiä tämän päätöksen laillisuudesta, minkä vuoksi toimikunta oli päättänyt tiedustella valtioneuvoston oikeuskanslerilta, oliko toimikunnan päätös lakiin perustuva. Alistamalla kysymyksen hinnantasaustoimikunnan käsiteltäväksi kansanhuoltoministeriö oli siten itse myöntänyt, ettei ministeriöllä ollut oikeutta säätää kyseisiä maksuja kannettaviksi valtion laskuun. Oikeuskanslerin sittemmin marraskuun 27 p:nä antamasta lausunnosta, joka

¹⁾ Kvsto 15 p. lokak. 561 §; Kvston pain. asiakirj. n:o 11. — ²⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 238.

koski hinnantasaustoimikunnan päätöstä, ilmeni, ettei nyt kysymyksessä olevilla varsin huomattavilla lisämaksuilla, jotka suoritetaan joko kaikesta tai määräajan ylittävästä sähköenergian kulutuksesta ja joista osa perittäisiin hinnantasausrahastoon, pyritty tasoittamaan sähköenergian hintaa, joten tässä ei ylipäänsä ollut kysymys sellaisesta hinnantasaustenettelystä, josta hinnantasausrahastosta annettussa laissa säädetään, eikä siis menettelyä voida perustaa mainittuun lakiin, joten hinnantasaustoimikunnan päätöstä ei voitu pitää lakiin perustuvana. Koska siis sekä hinnantasaustoimikunnan että kansanhuoltoministeriön antamia päätöksiä, mikäli ne koskivat sähkön toimittamisesta saatujen varojen maksamista valtiolle tai sen hinnantasausrahastoon, oli näin ollen pidettävä lainvastaisina, ei kaupunki ollut velvollinen noudattamaan mainittuja määräyksiä. Tämän johdosta kaupunginhallitus olikin päättänyt ¹⁾ kieltää sähkölaitosta maksamasta sähkön toimittamisesta saatuja varoja valtiolle tai sen hinnantasausrahastoon. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ merkitä ilmoituksen tiedoksi.

15. Muut asiat

Olympiakisain järjestäminen Helsinkiin v. 1952. Helsinkiin v. 1940 suunniteltujen olympiakisain pitämisen rauettua Suomen olympialainen komitea oli kirjelmässään huhtikuun 8 p:ltä pyytänyt kaupunginvaltuustoa ryhtymään toimenpiteisiin olympiakisain järjestämisoikeuksien anomiseksi Suomeen v:ksi 1952. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ oikeuttaa kaupunginhallituksen kaupungin nimessä antamaan julkisen kutsun olympiakisain järjestämisestä Helsinkiin v. 1952, jolloin kutsusta tuli ilmetä, että myös valtio oli kutsun takana. Sittemmin merkittiin ⁴⁾ tiedoksi kansainvälisen olympialaisen komitean Tukholmassa kesäkuun 21 p:nä pitämässään kokouksessa päättäneen hyväksyä Helsingin kaupungin edellä mainitun kutsun sekä luovuttaneen olympiakisain järjestämisen Helsingin kaupungille.

Tavarahankintojen keskittämistä koskeva aloite. Kaupunginhallituksen valmisteltavaksi lähetetty ⁵⁾ vtn Hannulan aloite kaupungin eri laitosten ja lähinnä kunnalliskodin tavaranhankintain keskittämisestä ja antamisesta elintarvikekeskuksen ja painatus- ja hankintatoimiston tehtäväksi päätettiin ⁶⁾ palauttaa kaupunginhallitukseen sairaalalautakunnan lausunnon hankkimista varten.

Pesulain järjestämistä koskeva aloite. Vtn Bruunin aloite, jossa ehdotettiin, että selvitetäisiin, mitä mahdollisuuksia oli hankkia tai rakentaa tarpeelliset huoneistot yhtä tai useampaa järkipärisesti ja koneellisesti hoidettua pesulaa varten, että kaupunki laatiesaan uusia asutussuunnitelmia varaisi paikkoja kunnallisia pesuloita varten sekä että kysymys yhteispesun järjestämismahdollisuuksista Helsingissä kokonaisuudessaan otettaisiin selvitettäväksi, päätettiin ⁷⁾ lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Eduskuntavaalit. Kaupunginvaltuuston yleisistä käyttövaroista myönnettiin ⁸⁾ 407 004 mk eduskuntavaaleissa käytettävän henkilökortiston laatimiseen ja painattamiseen.

Kunnallisvaalit. Koska kaupunginvaltuuston v. 1945 vahvistamat ⁹⁾ äänestysalueet kunnallisia vaaleja varten käsittivät ainoastaan v. 1945 kaupunkiin kuuluneen alueen, maistraatti oli laatinut kaupungin jakamista 106 äänestysalueeseen koskevan uuden ehdotuksen, johon sisältyi myös v:n 1946 alusta kaupunkiin liitetyt alueet ja jossa eräiden äänestysalueiden jakoa asukasluvun kasvamisen johdosta oli muutettu. Valtuusto päätti ¹⁰⁾ hyväksyä ehdotuksen ja vahvistaa sen kunnallisissa vaaleissa noudatettavaksi.

Kaupunginvaltuutettujen vaali päätettiin ¹¹⁾ kertomusvuonna toimittaa, paitsi joulukuun 4 p:nä, myöskin mainitun kuukauden 5 p:nä.

Kaupunginvaltuusto valitsi ¹²⁾ kunnalliseen keskusvaalilautakuntaan puheenjohtajan, neljä jäsentä ja neljä varajäsentä ja kaupungin 106 vaalilautakuntaan puheenjohtajan, kaksi jäsentä ja kolme varajäsentä kuhunkin; lisäksi valittiin sekä keskuslautakuntaan

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 238. — ²⁾ Kvsto 17 p. jouluk. 707 §. — ³⁾ S:n 23 p. huhtik. 281 §. — ⁴⁾ S:n 24 p. syysk. 500 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. lokak. 586 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. jouluk. 699 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. lokak. 583 §. — ⁸⁾ S:n 21 p. toukok. 294 §. — ⁹⁾ Ks. v:n 1945 kert. I osan s. 98. — ¹⁰⁾ Kvsto 26 p. helmik. 136 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 54. — ¹¹⁾ Kvsto 18 p. kesäk. 371 §. — ¹²⁾ S:n 18 p. kesäk. 372 §.